

Martynets L. A. The essence of the concept of «innovation activity management of a general educational institution»

The article reveals the essence of the concept of «innovation activity management of a general educational institution». It is emphasized that the current stage of development of Ukraine is characterized by essential changes in all areas of society. Especially it concerns the educational system, in which special place is taken by the pedagogical innovations (novelty) and innovation processes, which are characterized by modernization of the content and structure of managerial activity of heads of general educational institutions, generation and realization of new ideas and educational initiatives.

It is stated that management is a purposeful subject-object interaction on ensuring the stable functioning and development of a particular system on the basis of the goal, tasks, inherent rules, principles, content and forms of functioning that lie before it. Under the pedagogical innovation is understood the common name of a new pedagogical product (theoretical, practical) that is embodied in the educational process – concepts, theories, systems, models, techniques, technologies, methods, modes etc. It is emphasized that the innovative activity of the headmaster is the introduction into the specified process of organizational and managerial innovation, the essence of which consists in adopting by the innovative institution of education a new procedure of management, new forms of labour organization.

The analysis of the definitions of «management», «innovation», «general educational institution» has allowed to determine that the management of innovation activity of a comprehensive educational institution is a purposeful subject-object interaction based on a set of specific management principles, functions and technologies, application of which as a result ensures the continuous development of the educational institution as a complex socio-pedagogical system and increases its competitiveness.

Key words: innovation, interaction, novelty, innovative processes, pedagogical innovation, general educational institution, modernization, complex socio-pedagogical system, competitiveness.

УДК 37.014.6

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2019.71.38>

Михасюк О. К.

КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ГРОМАДСЬКО-ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Стаття присвячена обґрунтуванню актуальності запровадження громадсько-державного управління закладами загальної середньої освіти, що зумовлено демократизацією та децентралізацією управління у сфері освіти.

Доведено, що для результативного впровадження цієї системи управління необхідне визначення відповідних критеріїв. Водночас для оцінки їхньої ефективності важливим є застосування вимірювань, зокрема, шляхом використання педагогічної кваліметрії. Одним із таких методів обрано факторно-критеріальне моделювання, що передбачає окреслення факторів, їх розподіл на критерії, встановлення вагомості та значень відповідно.

На підставі аналізу наукових джерел факторами обрано критерії громадсько-державного управління загальною середньою освітою в регіоні та адаптовано їх до системи громадсько-державного управління закладами загальної середньої освіти. Отже, інформаційно-діагностичний фактор включає такі критерії: інформаційна відкритість закладу освіти, маркетингова діяльність, дигіталізація освітнього процесу; інтегративно-моделювальний фактор: зв'язки з громадськістю (використання PR-технологій), розвиток мережі органів громадського управління та самоврядування, стратегічне планування; організаційно-координаційний фактор: організація освітнього процесу на основі суспільних запитів, використання ресурсів громадою, проєктна діяльність, фандрайзинг, краудфандинг, співпраця із закладами освіти, партнерство з підприємствами, установами, представниками бізнесу, реалізація концепції громадсько-активних шкіл; контрольно-експертний фактор: якість освітньої діяльності, моніторинг якості освіти, громадський нагляд (контроль); координаційно-коригувальний фактор: рівень задоволеності учасників освітнього процесу та стейкхолдерів, відповідність організації освітньої діяльності суспільним запитам.

У дослідженні запропоновано розроблену автором факторно-критеріальну модель оцінки розвитку системи громадсько-державного управління закладами загальної середньої освіти. Крім того, визначено та схарактеризовано рівні її розвитку, а саме: високий, достатній, середній, низький.

Ключові слова: громадсько-державне управління, критерії, ефективність, ефективність управління, критерії ефективності громадсько-державного управління закладами загальної середньої освіти, педагогічна кваліметрія, факторно-критеріальне моделювання, фактор.

Динамічний розвиток суспільних процесів слугує важливим чинником демократизації та децентралізації управління у сфері освіти. Становлення соціального партнерства, автономії закладів освіти, забезпечення пріоритетності здобувачів освіти, професійної свободи освітян, організація освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства розглядаються через призму реалізації громадсько спрямованої мети, що ґрунтується на суспільних запитах та інтеграції державних і громадських суб'єктів управління.

Як стверджують вітчизняні дослідниці Л. Калініна та О. Онаць, «школа як соціально-культурний центр є місцем перетинання інтересів як держави, так і громади, вона водночас є часткою суспільного життя й елементом структури, яка підлягає державному контролю. Дуже важливим завданням для школи та її керівника є запровадження демократичних форм управління, адже в умовах розвитку демократії й розширення співуправління загальноосвітній навчальний заклад дедалі більше спиратиметься на громад-

ські організації та громади. Це допоможе конструктивному партнерству та взаємодії, а не лише політиці патронажу державного над громадським» [6, с. 53].

Отже, виникає необхідність удосконалення усталених підходів до управління закладами загальної середньої освіти, переходу від державно-громадського до *громадсько-державного управління*, що є видом соціально-педагогічного управління, процесом взаємовпливу громадських і державних суб'єктів та об'єктів управління; їхній вплив на розвиток закладу освіти заснований на спільній діяльності, партнерських зв'язках із метою реалізації соціальних замовлень та із забезпеченням пріоритету прав громадськості [4, с. 16–17].

Питання модернізації та ефективності управління закладами освіти висвітлено у наукових розробках В. Бондаря, О. Боднар, Л. Даниленко, Г. Єльнікової, Л. Калініної, М. Кириченка, В. Кременя, В. Маслова, В. Олійника, З. Рябової та інших дослідників.

Проблематику запровадження громадсько-державного управління розкривають у своїх дослідженнях С. Королюк, Л. Калініна, О. Онаць, О. Пастовенський.

Підвищенню якості освітньої діяльності, визначенню критеріїв ефективності управління освітніми системами та їх комплексному оцінюванню й вимірюванню присвячені праці О. Ануфрієвої, Т. Борової, Г. Дмитренка, Г. Єльнікової, В. Олійника, З. Рябової, Г. Полякової та інших учених.

На підставі аналізу джерельної бази визначено, що сьогодні не повною мірою розроблено критерії ефективності громадсько-державного управління закладами загальної середньої освіти, що, власне, і зумовило вибір теми дослідження.

Метою статті є розгляд критеріїв громадсько-державного управління закладами загальної середньої освіти.

У Національній доповіді про стан і перспективи розвитку освіти в Україні зазначено про те, що розмитість цільовизначення, відсутність прогнозування, обмеженість критеріальної системи управління призводять до неефективної організації та контролю за станом якості [5, с. 17–18]. Це дає змогу стверджувати про необхідність розроблення і впровадження критеріїв ефективності управління, що ґрунтуються на наукових засадах і підлягають оцінюванню якості освітньої діяльності.

Згідно з тлумаченнями, представленими в довідниковій літературі, поняття *«ефективність»* відповідає синоніму *«ефективний»*, який приводить до потрібних результатів, наслідків, дає найбільший ефект [1, с. 268].

Підтримуємо твердження сучасних науковців про те, що ефективність завжди залежить від певних чинників, а *ефективність управління* освітою органічно пов'язана з поняттям «ефективність освіти». Обидві є оцінними категоріями, які характеризують ефективність управління (або освіти загалом). Ефективність управління оцінюється за критеріями, які визначають рівень досягнення мети [9; 2].

У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» поняття *«критерій»* тлумачиться як підстава для оцінки, визначення або класифікації чогось; мірило [1, с. 465].

Отже, під *критеріями ефективності системи громадсько-державного управління* ми розуміємо характеристики рівня досягнення громадсько спрямованої управлінської мети та реалізації поставлених спільно з громадськістю завдань у співвідношенні з результативною діяльністю закладу загальної середньої й ступенем залучення громадськості до прийняття рішень.

Крім того, зазначені критерії повинні бути вимірюваними і підлягати оцінці. Доцільним, на нашу думку, є використання основних аспектів *педагогічної кваліметрії* – «галузі наукового знання, що вивчає методологію і проблематику розроблення комплексних оцінок якості будь-яких педагогічних об'єктів (предметів, явищ, процесів), досліджує та обґрунтовує закономірності якісних і кількісних вимірів педагогічних результатів, займається питаннями здійснення контролю за ходом процесу освіти, діагностики та корекції її результатів. Основним завданням педагогічної кваліметрії є пошук методів, прийомів, способів виявлення, встановлення та доведення цілей до всіх учасників навчально-виховних процесів через вимірювання результатів їхньої діяльності, що характеризують рівень досягнення цілей» [3, с. 39].

У межах дослідження одним із актуальних методів педагогічної кваліметрії для визначення критеріїв зокрема та вимірювання ефективності розвитку системи громадсько-державного управління закладами загальної середньої освіти взагалі є *факторно-критеріальне моделювання*, оскільки вказаний метод «ґрунтується на концептуальних положеннях теорії вимірювань, методах математичної статистики і інтерпретації результатів порівняно з еталоном (ідеалом, стандартом). Завдяки його використанню вдається одночасно декомпонувати цілісне явище чи процес на найпростіші складники у вигляді факторів, визначити їхню важливість (вагомість) і присутність, після цього інтегрувати їх у цілісність, що буде характеризувати в індексному вигляді досягнення результату порівняно з бажаним чи запланованим, чи ідеальним рівнем» [3, с. 70].

Критерії оцінювання ефективності системи громадсько-державного управління загальною середньою освітою в регіоні представлено в дисертаційній роботі О. Пастовенського. Зазначені критерії ґрунтуються на відповідних функціях, і, зважаючи на це, дослідник визначив їх так: інформаційно-діагностичний (оцінюється повнота та системність отримання від усіх зацікавлених сторін інформації щодо бачення проблем і шляхів розвитку загальної середньої освіти), інтегративно-моделювальний (виявляє рівень інтегрування всіх причетних структур, поступового досягнення взаємопорозуміння між ними в розробленні

моделі розвитку освітньої системи), організаційно-координаційний (визначає рівень узгодження дій усіх сторін на основі принципів соціального партнерства та співробітництва), контрольно-експертний (визначає повноту залучення до громадського контролю й експертизи в системі загальної середньої освіти всіх зацікавлених структур), координаційно-коригувальний (окреслює рівень узгодження коригувальних процесів з упровадження моделі розвитку освіти) [7, с. 17].

З метою вимірювання ефективності розвитку системи громадсько-державного управління закладами загальної середньої освіти пропонується виконати його оцінку за допомогою факторно-критеріального моделювання.

Беручи за основу критерії ефективності громадсько-державного управління загальною середньою освітою в регіоні (за О. Пастовенським), адаптуємо їх і під час формування відповідної моделі визначимо *факторами*. У наукових джерелах вказане поняття пояснюється як «умова, рушійна сила будь-якого процесу, явища; чинник» [1, с. 1314].

Зважаючи на вищезазначене, відповідно до провідних принципів факторно-критеріального моделювання, фактори необхідно деталізувати – окреслити критерії.

Отже, **інформаційно-діагностичний фактор включає такі критерії:**

– *інформаційна відкритість закладу освіти*, що регламентується дотриманням статті 30 Закону України «Про освіту» щодо формування відкритих і загальнодоступних ресурсів з інформацією про свою діяльність [8]. Крім того, можливе висвітлення роботи закладу через засоби масової інформації, інтернет-ресурси;

– *маркетингова діяльність* – формування комунікативної політики закладу освіти, дослідження ринку освітніх послуг, вивчення освітніх запитів і потреб громадськості, позиціонування закладу освіти, презентаційна діяльність, створення позитивного іміджу;

– *дигіталізація освітнього процесу* – управління інформаційними ресурсами, внутрішніми і зовнішніми потоками інформації, використання програмного забезпечення в організації освітньої діяльності.

Інтегративно-моделювальний фактор представлено такими критеріями:

– *зв'язки з громадськістю* (використання PR-технологій) – налагодження інформаційно-комунікаційних зв'язків із громадськістю, мереж зворотного зв'язку, вивчення, аналіз і формування позитивної громадської думки;

– *розвиток мережі органів громадського управління та самоврядування* – функціонування передбачених нормативністю загальних зборів колективу (конференції), педагогічної ради, методичної ради, ради закладу, піклувальної ради, органів учнівського самоврядування, професійних об'єднань, батьківських спілок, ухвалення внутрішніх нормативних документів про організацію діяльності громадсько-державної ради, що передбачає участь зацікавлених осіб із числа працівників закладу, батьківської громадськості, представників засновника, органів управління тощо;

– *стратегічне планування роботи закладу загальної середньої освіти* – формування місії, візії та стратегії розвитку закладу загальної середньої освіти.

Організаційно-координаційний фактор складається з таких критеріїв:

– *організація освітнього процесу на основі суспільних запитів* – упровадження предметів, курсів за вибором, факультативів, організація гурткової роботи, секцій відповідно до потреб і запитів здобувачів освіти;

– *використання ресурсів громадою* – надання додаткових освітніх послуг усім охочим представникам громади, використання громадськістю матеріально-технічного забезпечення закладу освіти (спортивний зал, обладнання, бібліотека тощо);

– *проектна діяльність* – розроблення та реалізація спільних із учасниками освітнього процесу та громадськістю проєктів різного спрямування;

– *фандрайзингова діяльність* – функціонування фондів розвитку закладу освіти, участь у конкурсах грантів, залучення інвестицій для розвитку громади та закладу загальної середньої освіти;

– *краудфандинг у роботі закладу освіти* – механізм, що полягає в залученні ресурсів для розвитку закладу освіти через об'єднання зусиль громади, зокрема, шляхом участі в конкурсах соціальних проєктів на онлайн-платформах;

– *співпраця із закладами освіти* – проведення інформаційної, роз'яснювальної, профорієнтаційної, дослідно-експериментальної роботи;

– *партнерство з підприємствами, установами, представниками бізнесу*, яке передбачає профорієнтаційну діяльність, залучення додаткових джерел фінансування;

– *реалізація концепції громадсько-активних шкіл*, що зорієнтована на перетворення закладу загальної середньої освіти в соціальний центр громади, демократизацію освітнього процесу, розвиток громадянської активності громадськості, становлення волонтерства тощо.

Контрольно-експертний фактор деталізовано такими критеріями:

– *якість освітньої діяльності* – «рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг» [8];

– *моніторинг якості освіти*, згідно зі статтею 48 Закону України «Про освіту» – це система послідовних і систематичних заходів, що здійснюються з метою виявлення та відстеження тенденцій у розвитку якості освіти в країні, на окремих територіях, у закладах освіти (інших суб'єктах освітньої діяльності), встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, а також оцінювання ступеня, напряму і причин відхилень від цілей [8];

– *громадський нагляд (контроль)* відбувається відповідно до статті 71 Закону України «Про освіту» [8].

Координаційно-коригувальний фактор сформовано такими критеріями:

– *рівень задоволеності учасників освітнього процесу та стейкхолдерів* вимірюється з певною періодичністю завдяки використанню спеціально розробленого інструментарію;

– *відповідність організації освітньої діяльності суспільним запитам* встановлюється з метою визначення рівня реалізації соціального замовлення та координації спільної з громадськістю діяльності.

На підставі узагальнення та систематизації вказаних вище факторів і критеріїв сформовано факторно-критеріальну модель оцінки розвитку системи громадсько-державного управління закладом загальної середньої освіти, що подана в таблиці 1.

Таблиця 1

Факторно-критеріальна модель оцінки розвитку системи громадсько-державного управління закладами загальної середньої освіти

№ з/п	Фактор	Вага	Критерій	Значення критерію
1	2	3	4	5
1	Інформаційно-діагностичний	0,2	1.1. Інформаційна відкритість закладу освіти	
			1.2. Маркетингова діяльність	
			1.3. Дигіталізація освітнього процесу	
2	Інтегровально-моделювальний	0,2	2.1. Зв'язки з громадськістю	
			2.2. Розвиток мережі органів громадського управління та самоврядування	
			2.3. Стратегічне планування роботи закладу загальної середньої освіти	
3	Організаційно-координаційний	0,2	3.1. Організація освітнього процесу на основі суспільних запитів	
			3.2. Використання ресурсів громадою	
			3.3. Проектна діяльність	
			3.3. Фандрайзингова діяльність	
			3.4. Краудфандинг у роботі закладу освіти	
			3.5. Співпраця із закладами освіти	
			3.6. Партнерство з підприємствами, установами, представниками бізнесу	
3.7. Реалізація концепції громадсько-активних шкіл				
4	Контрольно-експертний	0,2	4.1. Якість освітньої діяльності	
			4.2. Моніторинг якості освіти	
			4.3. Громадський нагляд (контроль)	
5	Координаційно-коригувальний	0,2	5.1. Рівень задоволеності учасників освітнього процесу та стейкхолдерів	
			5.2. Відповідність організації освітньої діяльності суспільним запитам	
Всього		1		

На підставі математично обґрунтованих результатів вимірювання ефективності системи громадсько-державного управління закладом загальної середньої освіти, виконаних за допомогою факторно-критеріальної моделі, можна визначити рівень її розвитку: високий, достатній, середній, низький. Детальна характеристика їх подана в таблиці 2.

**Характеристика рівнів розвитку системи громадсько-державного управління
закладом загальної середньої освіти**

№ з/п	Рівень розвитку	Характеристика рівнів розвитку	Шкала оцінювання
1	2	3	4
1.	Високий рівень	Формування гнучкої системи громадсько-державного управління закладом загальної середньої освіти на основі взаємовпливів громадських і державних інституцій, що можуть бути суб'єктами і об'єктами управління, ґрунтується на демократичних засадах, спільній діяльності, через вивчення освітніх потреб і запитів громади. Укріплення горизонтальних зв'язків, налагодження відкритої, прозорої інформаційно-комунікативної діяльності. Сформована громадська думка. Створений позитивний імідж, сприятливий інвестиційний клімат, репутація закладу освіти, що стає осередком розвитку громади та відповідає вимогам соціального замовлення	від 0,75 до 1,00
2.	Достатній рівень	Розроблена і функціонує певна система збору і обробки інформації щодо освітніх потреб і запитів громадськості. Забезпечується відкритий доступ до інформаційних ресурсів. Громадськість виступає партнером у розробленні стратегії розвитку та місії закладу освіти	від 0,5 до 0,75
3.	Середній рівень	Дослідження ринку освітніх послуг і запитів громади здійснюються несистемно, відсутня єдина стратегія розвитку закладу загальної середньої освіти, рівень залучення громадськості до управління закладом освіти хаотичний	від 0,25 до 0,5
4.	Низький рівень	Спостерігається формальний підхід до організації роботи органів громадського самоврядування і управління закладом загальної середньої освіти, незначний рівень громадської активності, розмитість цілевстановлення щодо спільної діяльності, відсутність мереж зворотного зв'язку з громадськістю, відмова від громадського нагляду (контролю), неготовність керівника закладу освіти до громадсько-державного управління, авторитарний стиль управління закладом освіти, плинність кадрів	від 0 до 0,25

Висновки. Отже, підсумовуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що досить важливим у перехідний період становлення системи громадсько-державного управління закладами загальної середньої освіти є виокремлення її критеріїв. Застосування одного з провідних методів педагогічної кваліметрії – факторно-критеріального моделювання – дає змогу на підставі оцінювання критеріїв визначити рівень розвитку вказаної системи.

Перспективами подальших наукових розвідок є визначення стану розвитку системи громадсько-державного управління закладами загальної середньої освіти на основі запропонованих критеріїв.

Використана література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. 1440 с.
2. Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України ; голов. ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
3. Кваліметрія в управлінні : навч. посіб. / Ануфрієва О. Л., Бурлаєнко Т. І., Дмитренко Г. А., Медвідь В. В.; за заг. ред. Г. А. Дмитренка. Житомир : Видавель О. О. Євенок, 2016. 336 с.
4. Михасюк О. К. Упровадження громадсько-державного управління закладом загальної середньої освіти у контексті законодавчих змін. *Імідж сучасного педагога*. 2017. № 8 (177). С. 15–17.
5. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / НАПН України; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ : Ірпінь : Педагогічна думка, 2016. 448 с.
6. Онаць О. М., Калініна Л. М. Концептуальні засади організаційних механізмів і технологій громадсько-державного управління : посібник / за наук. ред. Л. М. Калініної. Київ : Видавничий дім «Сам», 2017. 64 с.
7. Пастовенський О. В. Громадсько-державне управління загальною середньою освітою в регіоні : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.06. Київ, 2015. 44 с.
8. Про освіту : Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 17.11.2019).
9. Термінологічний словник з основ підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів післядипломної педагогічної освіти / за наук. ред. Є. Р. Чернишової. Київ : ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2014. 230 с.

References:

1. Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [Unabridged explanatory dictionary of modern Ukrainian language] / uklad. i holov. red. V. T. Busel. Kyiv : Irpin: BTF «Perun», 2001. 1440 s.
2. Entsyklopediia osvity [Encyclopedia of education] / Akademiia ped. nauk Ukrainy; holov. red. V. H. Kremen. Kyiv : Yurinkom Inter, 2008. 1040 s.
3. Kvalimetriia v upravlinni [Qualimetry in management] : navch. posib. / Anufriieva O. L., Burlaienko T. I., Dmytrenko H. A., Medvid V. V.; za zah. red. H. A. Dmytrenko. Zhytomyr : Vydavets O. O. Yevenok, 2016. 336 s.

4. Mykhasiuk O. K. Uprovadzhenia hromadsko derzhavnoho upravlinnia zakladom zahalnoi serednoi osvity u konteksti zakonodavchykh zmin [The implementation of the public-state management of general secondary educational institutions in contexts of legislative changes]. *Imidzh suchasnoho pedahoha*. 2017. № 8 (117). S. 15–17.
5. Natsionalna Dopovid pro stan i perspektyvy rozvytku osvity v Ukraini [National speech about status and strategy of advancement of education in Ukraine]; za zah. red. V. H. Kremenia. Kyiv : Irpin: Pedahihichna dumka, 2016. 448 s.
6. Onats O. M., Kalinina L. M. Kontseptualni zahody orhanizatsiinykh mekhanizmiv i tekhnolohii hromadsko-derzhavnoho upravlinnia [Conceptual basis of the organizing tools and technologies of public state management] : posibnyk / za nauk. red. L. M. Kalininoi. Kyiv : Vydavhychiy dim «Sam», 2017. 64 s.
7. Pastovenskyi O. V. Hromadsko-derzhavne upravlinnia zahalnoiu serednoiu osvitoiu v rehioni [Public-state secondary education management in the region] : avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.06. Kyiv, 2015. 44 s.
8. Pro osvitu : Zakon Ukrainy [Law of Ukraine «On Education»] : vid 5 veresnia 2017 r. № 2145. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (data zvernennia: 17.11.2019).
9. Terminolohichnyi slovnyk z osnovpidhotovky naukovykh ta naukovo-pedahohichykh kadriv pislidyplomnoi pedahohichoi osvity [Terminological dictionary of basis for preparation scientific and scientific and pedagogical staff of post-qualifying pedagogical education] / za nauk. red. Ye. R. Chernyshovoi. Kyiv : DVNZ «Universytet menedzhmentu osvity», 2014. 230 s.

Mykhasiuk O. K. Criteria of effectiveness of public-state management of the general educational institutions

The article is devoted to substantiating the relevance of introducing the public-state management of general secondary educational institutions. It is caused by the democratization and decentralization processes of management in the field of education.

It is proved, that the effective implementation of this management system requires the determination of appropriate criteria. However, it is very important to use measurements for evaluating their effectiveness, including pedagogical qualimetry. Factor and criterial modelling is chosen as one of these methods, which involves delineation of factors, their division into criteria, establishment of import and values accordingly.

Based on analysis of scientific sources, the criteria of public-state management of general secondary education in the region were chosen by factors and adopted them to the public-state management of general secondary educational institutions system. As a result, information and diagnostic factor includes the following criteria: transparency of educational institution, marketing activity, digitalization of the educational process; integrated and modeling factor: public relations (using of PR-technologies), development of a network of public management bodies and autonomous power, spatial planning; organizational-coordinating factor: organization of the educational process based on public inquiries, resources exploitation by the community, project activities, fundraising, crowdfunding, collaboration with educational institutions, partnership with affairs, institutions, entrepreneurship, accomplishment of the concept of social-minded schools; control-expert factor: quality of educational activities, quality monitoring of education, public inspection; coordinating and corrective factor: satisfaction level of members of educational process and stakeholders, compliance the educational activities organization with societal demands.

In this study we propose an author model of the factorial and criterion evaluation of the development of the public-state management system of general secondary educational institutions. Moreover, we have determined and characterized the levels of its development, namely: high, sufficient medium and low.

Key words: *public-state management, criterion, effectiveness, criteria of effectiveness of public-state management of the general educational institutions, pedagogical qualimetry, factorial and criterion modelling, factor.*

УДК 373.3.013.43:37.06

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2019.71.39>

Молнар Т. І.

КРОСКУЛЬТУРНИЙ ПРОСТІР ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК СФЕРА ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ

Порушується проблема кроскультурного простору початкової школи як сфери взаємодії трьох суб'єктів: педагога, дитини і середовища між ними. На основі аналізу наукової літератури визначено стан досліджуваного питання в педагогічній теорії і практиці; уточнено сутність понять «простір», «освітній простір» «кроскультурний», «кроскультурний простір закладу освіти»; окреслено обставини, які впливають на побудову кроскультурного простору початкової школи; акцентовано увагу на важливості врахування культурно-освітнього потенціалу мікрорайону під час моделювання кроскультурного простору закладу освіти.

З'ясовано, що сучасна початкова школа розглядається як динамічний кроскультурний простір, мета якого полягає в оптимізації розвивального потенціалу молодших школярів. Під кроскультурним простором початкової школи розуміється вся сукупність освітніх закладів різного типу і виду, суспільних і державних організацій, що взаємодіють між собою. Разом вони створюють простір соціалізації шестирічної дитини, перетворення її в особистість, забезпечують певний рівень освіти, інтелекту і культури суспільства, міжособистісних, етичних, етнічних і всіх інших відносин.

Встановлено, що можливість побудови кроскультурного простору зумовлена комплексом обставин. По-перше, створення кроскультурного простору початкової школи диктується тими об'єктивними процесами, що відбуваються нині у світовій спільноті, припускаючи необхідність інтеграції всіх сил в освоєнні просторів (інформаційних, технологічних, економічних тощо), що є провідним елементом подальшого прогресу. По-друге, формування кроскультурного простору стимулюється потребою поглиблення відносин взаємодії всіх членів сучасного співтовариства, в реально виниклому прагненні яких до розширення економічних, політичних, культурних та інших зв'язків освітній простір відіграє важливу роль, оскільки саме тут виявляються тенденції розвитку.

Ключові слова: *освіта, культура, простір, освітній простір, кроскультурний, кроскультурний простір закладу освіти, початкова школа.*